

CTA Zeeland-West-Brabant
Jaarverslag 2014

Voorwoord

De 'Commissies van Toezicht op de Politiecellen' (CvTP) van de voormalige politieregio's Zeeland en Midden en West-Brabant fuseerden op 1 januari 2013 als gevolg van de regionale herindeling tot de 'Commissie van Toezicht op de Arrestantenzorg' (CTA) van de politie-eenheid Zeeland-West-Brabant. De commissie bestaat momenteel uit de volgende leden:

Voorzitter

Wil van der Putten, projectleider

Leden

Ad Schouten, woonachtig in Zeeland, lid div. commissies

Ben Wensing, woonachtig in Noord-Brabant, arts

Hugo Groenewegen, woonachtig in Noord-Brabant, architect

Rinus Dieleman, woonachtig in Zeeland, lid div. commissies

Suzian van Fraaijenhove, woonachtig in Noord-Brabant, advocate

Esther Konings, woonachtig in Noord-Brabant, onderzoeker interne zaken in DJI

Bart van der Linden, woonachtig in Noord-Brabant, voormalig lid Inspectie van VenJ

Nb: de laatste twee leden zijn sedert september 2014 lid van de CTA Zeeland-West-Brabant

Werkwijze

De voorlopige werkwijze van 2013 om in afwachting van landelijke ontwikkelingen (normen, richtlijnen, formats enz) de twee commissies binnen de eigen regio's te laten werken, werd in 2014 gecontinueerd. Zeeuwse leden bezochten dus Zeeuwse locaties en Brabanders de Brabantse. Men nodigde elkaar over en weer uit om aan elkaars inspecties deel te nemen. Een belangrijk argument voor dit besluit is overigens de geografische eigenheid van de regio: van Westkapelle naar Oisterwijk is in vogelvlucht meer dan 120 km!

Anders dan in 2013 werd bij de inspecties dit keer consequent gestreefd naar een uniforme werkwijze, gebaseerd op de landelijk ontwikkelde inspectieformats. T.o.v. 2013 vormden de inspecties van teambureaus met ophoudkamers een uitbreiding. Zeeuwse leden hadden daar in 2013 al een start mee gemaakt, voor de Brabanders was het een nieuwe doelgroep. De vergaderfrequentie van de commissie ging in 2014 (noodgedwongen) omhoog. Er moest immers meer worden afgestemd, o.a. als gevolg van de grotere regio en de grotere commissie, maar ook door de groei van het aantal te inspecteren objecten. Een kwartaalbijeenkomst is thans de standaard.

In 2014 is de CTA dus meerdere malen bijeen geweest, enerzijds om de diverse verslagen te bespreken en vast te stellen, anderzijds om de werkwijzen af te stemmen, mede gelet op de toename van het aantal te inspecteren objecten. Niet alleen onwennigheid met betrekking tot de nieuwe objecten speelde een rol, dit gold eveneens voor het werken met en het evalueren van de landelijke richtlijnen en de toepassing ervan.

Leeswijzer

Ten aanzien van dit jaarverslag, het volgende:

Voor de categorieën 'Cellencomplexen' en 'Ophoudkamers' is separaat gerapporteerd, gebruikmakend van de indeling van het eerdergenoemde landelijke inspectieformat. Laatstgenoemd format geeft per item een keuze tussen de scores 'in orde' en 'niet in orde', met de mogelijkheid van een toelichting. In dit jaarverslag zijn die scores vertaald

naar percentages van het totaal aantal keren dat over een item zo'n oordeel werd gegeven.

NB. Dat 'totaal aantal keren' kan per item verschillen. Items werden namelijk niet altijd consequent gescoord, soms omdat een item niet van toepassing bleek, soms omdat misinterpretatie een rol speelde, soms omdat aan een item niet werd toegekomen. Daarom is in het jaarverslag afgezien van het geven van een score (aangegeven met grijze vlakken) indien een item:

- niet van toepassing bleek (bijv. 'luchten' bij ophoudkamers);
- het aantal oordelen te gering was voor een representatieve uitkomst voor de regio als totaal.

De commissie kijkt uit naar de reactie van de politie op de door haar gerapporteerde punten.

Wil van der Putten
Voorzitter CTA Zeeland-West-Brabant

Februari 2014

Bevindingen

Hieronder volgen de bevindingen van de commissie, waarmee door het hanteren van een totaalscore in één oogopslag inzichtelijk is gemaakt op welke onderdelen goed dan wel minder goed wordt gescoord. Er is een onderscheid gemaakt in ophoudkamers (totaal 23 locaties die allen 1 maal bezocht zijn) en cellencomplexen (5 locaties die in totaal 7 keer bezocht zijn¹). Onder de tabellen volgt een korte duiding van opvallende cijfers.

1. Ontvangst, rondleiding en bezetting

	Ophoudkamers		Cellencomplexen, inclusief rechtbank	
	In Orde %	NIET in orde %	In Orde %	NIET in orde %
1 Ontvangst, rondleiding en bezetting				
a Wijze van ontvangst	96	4	100	0
b Wijze van rondleiden	100	0	100	0
e Eventuele opmerkingen	91	9	86	14

- Ad 1a en 1e: in enkele gevallen was men niet op de hoogte van het bestaan dan wel bezoek van de CTA.

2. Huisvesting / vervoermiddelen

	Ophoudkamers		Cellencomplexen, inclusief rechtbank	
	In Orde %	NIET in orde %	In Orde %	NIET in orde %
2 Huisvesting/vervoersmiddelen				
c Cellen/ophoudkamers				
Werking intercom	87	13	100	0
Werking technozuil (indien aanwezig)				
Temperatuur	96	4	100	0
Ventilatie	96	4	86	14
Verlichting	100	0	100	0
Schoon (deuren/muren/vloer)	90	10	71	29
Scherpe voorwerpen/hoeken	91	9	100	0
Suicidepreventie	100	0	100	0
d Gangen				
Schoon	83	17	100	0
Geen rondslingerende zaken	83	17	100	0
Vluchtroute duidelijk aangegeven	73	27	86	14
Nooddeuren vrij	100	0	100	0
e Douches/toilet				
Schoon	100	0	100	0
Wekelijks doorspoelen legionella (registratie)	55	45	100	0
Oogdouches idem	48	52	67	33
Suicidepreventie (spiegel/lichtpunt)	94	6	100	0
f Transportmiddelen				
Schoon	100	0	100	0
Geen scherpe randen etc.	100	0	100	0

¹ Te weten: Torentijd Middelburg (1 keer), Mijkenbroek Breda (2 keer), Ringbaan West Tilburg (2 keer), rechtbank Middelburg (1 keer) en rechtbank Breda (1 keer).

- Ad 2c 'werking intercom': in één geval werkte de intercom niet. Daarnaast hebben een aantal commissieleden opgemerkt dat er geen tweezijdige communicatie mogelijk is via de intercom.
- Ad 2c 'temperatuur' en 'ventilatie': op een tweetal locaties (1 ophoudkamer en 1 cellencomplex, beiden in Tilburg) is opgemerkt dat het koud en/of tochtig is.
- Ad 2c 'schoon': door de commissie is opgemerkt dat in cellencomplex Tilburg op enkele plaatsen een kastdeurtje is beschadigd.
- Ad 2c 'scherpe voorwerpen': door de commissie wordt opgemerkt dat de betonnen zitjes in de ophoudkamers een scherpe punt hebben.
- Ad 2d 'schoon' en 'geen rondslingerende zaken': de commissie merkt in een aantal gevallen op dat er spullen in de gangen bij de ophoudkamers staan, waardoor ook niet kan worden gezien of deze voldoende schoon zijn.
- Ad 2d 'vluchtroute aangegeven': de score onder dit kopje dient enigszins gerelativeerd te worden, omdat dit onderdeel door de commissie gedurende een half jaar op verschillende wijzen is geïnterpreteerd (waarbij is gekeken naar de groene bordjes waarmee een vluchtroute is aangegeven versus de kleine plattegronden met vluchtplannen die aan de muren hangen).
- Ad 2e 'wekelijks doorspoelen legionella': deze score is eveneens discutabel, omdat er geen douche aan de ophoudkamers verbonden zijn.
- Ad 2e 'oogdouches doorspoelen': de commissie merkt op dat de oogdouches niet afgedekt zijn, danwel vies of verkalkt, ofwel er registratie ontbreekt van het doorspoelen. In de praktijk weet men kennelijk ook dikwijls niet waar de oogdouche hangt.

3. Veiligheid

3 Veiligheid	Ophoudkamers		Cellencomplexen, inclusief rechtbank	
	In Orde	NIET in orde	In Orde	NIET in orde
	%	%	%	%
a Bedrijfsnoodplan/calamiteitenplan				
Aanwezig en actueel	67	33	83	17
Ontruimingsoefening gehouden (datum)	43	57	100	0
Evaluatieverslag aanwezig	11	89	80	20
b Ontsluiting cellen/ophoudkamers				
Indien elektronisch: men kent handm. mogelijkheden	100	0	100	0
c Wapens (vuurwapens/pepperspray)				
Afleggen is standaard procedure	100	0	100	0
d Blusmiddelen				
Beschikbaar	95	5	100	0
Opgenomen in onderhoudscontract	100	0	100	0
e Bedrijfshulpverlening				
Altijd een BHV'er aanwezig	18	82	100	0

- Ad 3a 'bedrijfsnoodplan/calamiteitenplan': de commissie merkt op dat dit (terugkerende) aandachtspunt nog steeds niet in orde is. Tijdens de inspecties weet men vaak niet waar het calamiteitenplan is. Ook is men vaak niet op de hoogte van de ontruimingsoefeningen. Wanneer deze wel zijn geweest, is dit niet te controleren omdat verslaglegging daarvan niet kan worden aangetoond. Dit geldt met name voor de ophoudkamers, maar ook in de cellencomplexen kan men dit niet altijd aantonen.
- Ad 3d 'blusmiddelen': de commissie merkt op dat niet altijd duidelijk is waar brandblusmiddelen zijn opgeborgen.
- Ad 3e 'bedrijfshulpverlening': bij inspectie van de ophoudkamers merkt de commissie op dat niet altijd (bekend is of) een BHV'er aanwezig is. Niemand kan garantie geven dat er altijd een BHV'er is en daarnaast bestaat onduidelijkheid over de regelgeving daarover.

4. Verzorging/bejegening

4 Verzorging/bejegening	Ophoudkamers		Cellencomplexen, inclusief rechtbank	
	In Orde	NIET in orde	In Orde	NIET in orde
	%	%	%	%
a Informatie ten behoeve van ingeslotene				
Huisregels in voldoende talen beschikbaar	29	71	67	33
Huisregels uitgereikt (evt. digitaal/technozuil)	60	40	50	50
b Informatie over ingeslotene				
Login-gegevens BVH correct	94	6	100	0
Registratie nachtcontroles/zichtbaar	100	0	100	0
c Fouilleren				
Registratie ingenomen zaken	81	19	100	0
Opbergen in afsluitbare zakken (indien van waarde)	83	17	100	0
Tekenen door ingeslotene	81	19	100	0
d Voeding				
Aangeboden/verstrekt	100	0	86	14
Opslag/houdbaarheidsdatum	75	25	100	0
Aanbod (halal/vegetarisch etc)	100	0	100	0
e Luchten/ontspanning				
2 x daags luchten aangeboden			71	29
Beschikbaarheid lectuur			60	40
Rookgelegenheid	100	0	71	29
f Toepassen bijzondere observatie/camera-observ.				
Besluitvorming door HOvJ	100	0	100	0
Aanzeggen gebruik observatiecamera	100	0	100	0
g Hygiëne				
Keuken schoon	100	0	80	20
Schone dekens/lakens aanwezig	100	0	100	0
Opslag vuile was gescheiden van schone	100	0	100	0
Producten persoonlijke hygiëne op voorraad	100	0	100	0
h Medische verzorging				
Inschakelen arts(ggd/ggz) check log-in BVH	95	5	67	33
Bewaren en verstrekken medicijnen	86	14	100	0
Uitvoering controles op advies arts	89	11	100	0
Verbanddozen:	86	14	100	0
i Specifieke aandacht voor doelgroepen				
Zie toelichting				

- Ad 4a 'informatie t.b.v. ingeslotene': de commissie merkt op dat het uitreiken van huisregels een terugkerend issue is bij de inspecties. Uit de inspecties in de cellencomplexen blijkt dat huisregels niet in voldoende talen aanwezig zijn en ook de uitreiking daarvan laat volgens de commissie te wensen over. Met betrekking tot ophoudkamers (score op dit punt is in grijze vlakken weergegeven, waarmee wordt aangegeven dat score onvoldoende representatief is, zie leeswijzer) merkt men ook op dat deze niet altijd uitgereikt worden, echter de vraag is of dit wenselijk is bij ophoudkamers. Zowel binnen de commissie als bij het onderzoek van Inspectie van VenJ is dit punt van discussie, want de vraag rijst of het noodzakelijk is om huisregels te verstrekken bij een ophoudkamer (waar men niet langer dan 6 uur wordt opgehouden). Wellicht dat dit punt naar het landelijk centrum CTA zou moeten worden getild.
- Ad 4c 'fouillering': de commissie merkt op dat de teambureaus verschillende werkwijzen hanteren als het gaat om fouillering, opbergen van spullen en registratie daarvan. Nergens kan garantie worden gegeven dat het altijd goed gaat.
- Ad 4d 'voeding': de lagere score onder de cellencomplexen wordt voornamelijk veroorzaakt door de inspectie bij de rechtbank, waar ingeslotenen dikwijls lang moeten wachten op hun zitting en er niet consequent een maaltijd wordt aangeboden.

- Ad 4e 'luchten/ontspanning': alle punten onder dit kopje scoren slechter door de geconstateerde problematiek op de rechtbank, waarbij ingeslotenen dikwijls lang moeten wachten in een ophoudkamer die daar niet voor geschikt is, waardoor aan behoeften zoals luchten en ontspanning niet consequent tegemoet wordt gekomen. Door een gesprek aan spreekkamers wordt ook het spreken van advocaten met enige regelmaat overgeslagen. Dit probleem speelt al langer en wordt niet aangepakt doordat zowel rechtbank als politie het standpunt innemen dat het niet hun probleem is.
- Ad 4f 'toepassen bijzondere observatie': in voorgaande jaren is hier door de commissie nooit op gecontroleerd, echter nu bleek bij inspectie in Zeeland dat daar op een tweetal locaties sprake is van cameratoezicht in cellen. Hierbij zijn geen bijzonderheden geconstateerd. In 2015 zal dit punt vanuit het landelijk centrum CTA meer aandacht gaan krijgen.
- Ad 4g 'hygiëne': de commissie merkt op dat de keuken in cellencomplex Tilburg niet altijd even schoon is.
- Ad 4h 'medische verzorging': de commissie merkt op dat de medische verzorging binnen de ophoudkamers niet volgens protocol en geüniformeerd is. Met betrekking tot de verbanddoos wordt hetzelfde opgemerkt als bij de blusmiddelen: niet altijd is bekend waar deze is.
Daarnaast is het inschakelen van een arts doorgaans geen probleem, met uitzondering van de GGZ. Ook dit probleem is al langer bekend: de GGZ komt helemaal niet, of komt uiteindelijk zo laat dat de ingeslotene door zijn verblijf in een cel inmiddels al is gekalmeerd, waardoor zij hem niet kunnen opnemen. Dit probleem is door de commissie ook aangekaart bij de Inspectie van VenJ, die dit jaar eveneens een bezoek heeft gebracht aan onze eenheid.
Ten aanzien van cellencomplex Tilburg wordt door de commissie opgemerkt dat de arts ingeslotenen met enige regelmaat in de cel bezoekt, terwijl hiervoor een medische kamer is ingericht. De commissie raadt aan om hier ook gebruik van te maken.
- Ad 4i 'specifieke aandacht voor doelgroepen': de commissie heeft bij haar inspecties aan de ophoudkamers geen jeugdigen kunnen spreken. Bij haar inspecties aan de cellencomplexen ook niet, maar daarbij is wel aan de arrestantenverzoekers gevraagd hoe men omgaat met specifieke doelgroepen zoals jeugdigen of verslaafden.

5. Bevindingen van arrestanten

Bij de inspecties van de ophoudkamers zijn geen arrestanten aangetroffen. Bij de inspecties van de cellencomplexen heeft de commissie in totaal met 6 arrestanten gesproken, die allen tevreden waren over de verzorging en bejegening.

6. Aandacht voor landelijk thema

Tijdens de inspecties is aandacht geweest voor jeugdigen, verslaafden en cameratoezicht. Hier zijn geen bijzonderheden aangetroffen.

7. Conclusies en aanbevelingen

Naar aanleiding van bovengenoemde bevindingen komt de commissie tot de volgende conclusies en aanbevelingen:

Bekendheid CTA

De commissie heeft opgemerkt dat bij ontvangst op een aantal teambureaus, men niet op de hoogte was van het bestaan van de CTA.

→ de commissie geeft in overweging om in gezamenlijkheid met de politie te zorgen voor meer bekendheid van het bestaan van de CTA

Oogdouches

Een terugkerend aandachtspunt van de commissie is de staat van de oogdouches bij zowel de ophoudkamers als bij de cellencomplexen. Kort samengevat:

- vaak is onbekend waar de oogdouches hangen;
- vaak niet afgedekt met daarvoor bedoelde kappen;
- meerdere malen vies of verkalkt aangetroffen;
- spoelen van oogdouches of registratie daarvan ontbreekt.

→ de commissie adviseert om te zorgen voor een juiste behandeling en administratie van het doorspoelen van oogdouches

Calamiteitenplan

Eveneens een terugkerend aandachtspunt van de commissie is de aanwezigheid van een calamiteitenplan en de bijbehorende (verslaglegging van) ontruimingsoefeningen. Bij een groot deel van de inspecties, in zowel ophoudkamers als cellencomplexen, kan men de plannen en/of registratie niet aantonen, waardoor dit punt niet door de commissie kan worden gecontroleerd. Daarnaast is onduidelijk of er in alle gevallen een BHV-er aanwezig is en wat de regelgeving over dit onderwerp aangeeft.

→ de commissie raadt aan om vanuit het management aan werknemers te verduidelijken waar de calamiteitenplannen en registratie van oefeningen zijn opgeborgen, zodat deze ten allen tijden gecontroleerd kunnen worden

Huisregels

Dit punt scoorde tijdens eerdere bezoeken ook negatief. Uit de inspecties in de cellencomplexen blijkt dat huisregels niet in voldoende talen aanwezig zijn en ook de uitreiking daarvan laat volgens de commissie te wensen over.

→ de commissie beveelt aan om te zorgen voor aanwezigheid en uitreiking van huisregels (in verschillende talen) bij het insluiten van arrestanten in cellencomplexen

Fouilleren

De commissie merkt op dat er geen geprotocolleerde en geüniformeerde werkwijze is omtrent het fouilleren bij insluiting in ophoudkamers. Hierdoor kan niet de garantie worden gegeven dat dit altijd goed gaat.

→ de commissie geeft in overweging om te zorgen voor uniformiteit in de werkwijze en toezicht dat er volgens deze wijze wordt gewerkt

Rechtbanken

Tijdens de inspecties van de rechtbanken komt wederom naar voren dat voorzieningen voor ingeslotenen daar tekort schieten. Ingeslotenen worden door DV&O dikwijls vroeg in de ochtend naar de rechtbank gebracht, ongeacht op welk uur van de dag hun zitting is, waardoor men vaak lang in een ophoudkamer moet wachten die daarvoor niet is ingericht (geen luchtplaats, geen leesmap, geen lunch).

→ de commissie raadt aan om vanuit het management te sturen op dit soort gevallen; bied de ingeslotene een tijdschrift aan en/of loop een rondje door het gerechtsgebouw indien mogelijk

Medische verzorging

Aandachtspunt voor de commissie blijft de inschakeling van de GGZ; uit de inspecties in de cellencomplexen blijft voortkomen dat de GGZ ofwel niet langs komt, ofwel zo lang op zich laat wachten dat de ingeslotene inmiddels weer rustig is geworden. Dit probleem is door de commissie ook aangekaart bij de Inspectie van VenJ, die dit jaar een bezoek heeft gebracht aan onze eenheid.

Als gevolg van het bezoek van de Inspectie van VenJ, kwam ook naar voren of het wenselijk is dat arrestantenverzorgers zelf medicijnen verstrekken aan de ingeslotenen. De commissie zal hier in 2015 meer aandacht aan gaan besteden.

→ de commissie beveelt aan om in gesprek te gaan met de GGZ om te bezien of men nader tot elkaar kan komen

Ophoudkamers niet in gebruik

De commissie vraagt zich af of de ophoudkamers die als 'niet in gebruik' zijn bestempeld, daadwerkelijk niet meer gebruikt worden. Ook wanneer een ophoudkamer slechts 1 maal per jaar wordt gebruikt, dient deze in orde te zijn.

→ de commissie beveelt aan om te zorgen voor duidelijke regels over dit onderwerp en erop toe te zien dat deze ook nageleefd worden.